



ΤΑΧ. ΜΕΙΟ ΚΟΥΜΟΥΤΣΙΑΣΤΡΟΥ

ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΒΑΠΤΙΣΤΗΣ

«Ίδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου»
(Ίωάν. α' 29)

● ΜΗΝΙΑΙΟ ΟΡΘΟΔΟΞΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ●
Ὁργανο ὁμωνύμου Συλλόγου
Χριστοκοπίδου 12, 105 54 - Ἀθήνα
www.ioannisvaptistis.gr

■
Τηλέφωνα:
2103212713 - 2103212107
e-mail: info@ioannisvaptistis.gr

■
● ΕΤΟΣ 66ο - ΤΕΥΧΟΣ 709 ●
● ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2024 ●
■

● «Ίδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου» (Ίωάν. α' 29) ●

Προσκλητήριο τοῦ Σταυροῦ

Ὁ να προσκλητήριο δεχόμεστε τὴν Κυριακὴ τῆς Σταυροπροσκυνήσεως, πού βρίσκεται σχεδόν στό μέσο τῆς Μεγάλης Σαρακοστῆς. Κάθε πιστός χριστιανός τό ἀκούει. Τό δέχεται; Ἄν τό ὑποδέχεται καί τό καλοδέχεται, εἶναι θέμα τῆς ἐλευθερίας του. Γι' αὐτό καί ξεκινάει ἡ πρόσκλησις μέ ἐκεῖνο τό γνωστό: «Ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἀκολουθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν καί ἀράτω τόν σταυρόν αὐτοῦ, καί ἀκολουθήτω μοι» (Μάρκ. η' 34).

● Ποιός ἀποστέλλει τό προσκλητήριο; Ὁ Χριστός.

● Ποιός Χριστός; Ὁ Χριστός τῆς ἀγάπης.

● Ποιᾶς ἀγάπης; Τῆς ματωμένης.

● Ποιός Χριστός; Ὁ Χριστός τοῦ Σταυροῦ. Αὐτός ὁ Σταυρός εἶναι ἡ ἀριστοτεχνική ζωγραφιά τοῦ μυστηρίου τῆς ἀγάπης. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος λέει: «Μή μοῦ μιλάτε γιά ἄλλη ἀγάπη, εἰ μή μόνον γιά τόν Ἰησοῦ Χριστό καί τοῦτον Ἐσταυρωμένον» (Α' Κορ. β' 2).

● Καί τό προσκλητήριό Του εἶναι σφραγισμένο. Ἐπικυρωμένο. Πῶς; Μέ τό Αἶμά Του. Μέ τό Αἶμα τοῦ ζωοποιοῦ Σταυροῦ. Μέ τό Αἶμα τῆς Καινῆς Διαθήκης.

● Καί πῶς τό ὑπογράφει; Ἦ μάλλον, ὡς τί τό ὑπογράφει; Ὡς Ἀρχιερεὺς τῆς Καινῆς Διαθήκης, ὅπως ἀκούμε στό Ἀποστολικό ἀνάγνωσμα τῆς ἡμέρας: «Ἔχομεν ἀρχιερέα μέγαν διεληλυθότα τοὺς οὐρανοὺς, Ἰησοῦν τόν υἱόν τοῦ Θεοῦ» (Ἐβρ. δ' 14).

● Ὁ Χριστός τῆς ἀγάπης λειτουργεῖ τὴ λειτουργία τῆς σωτηρίας μας πάνω στήν ἀγία Τράπεζα, πού λέγεται Σταυρός.

Καί ποιό τό προσκλητήριο; Ποιό τό κάλεσμα Του;

• Τό ένα κάλεσμα τό ἀκοῦμε στή θεία Λειτουργία: «Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες· τοῦτο γάρ ἐστι τό αἷμά μου τό τῆς καινῆς διαθήκης τό περί πολλων ἐκχυνόμενον εἰς ἄφεισιν ἀμαρτιῶν» (Ματθ. κστ' 27-28). Προσφορά Αἵματος. Μετάγγισις Αἵματος!

• Τό ἄλλο κάλεσμα τό ἀκοῦμε στόν Ἀπόστολο τῆς Σταυροπροσκυνήσεως. Κάλεσμα χάριτος καί ἐλέους καί βοηθείας. Καί μεῖς σπεύδουμε ν' ἀνταποκριθοῦμε: «Προσερχώμεθα οὖν μετά παρρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, ἵνα εὐρωμεν ἔλεος εἰς εὐκαιρον βοήθειαν» (Ἑβρ. δ' 16).

• Τό τρίτο κάλεσμα εἶναι στό Εὐαγγέλιο τῆς αὐτῆς Κυριακῆς. Νά Τόν ἀκολουθήσουμε: «Ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἀκολουθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν καί ἀράτω τόν Σταυρόν αὐτοῦ καί ἀκολουθεῖτω μοι» (Μάρκ. η' 34).

• Νά Τόν ἀκολουθήσουμε; Μόνοι; Ὅχι! Μέ τόν Σταυρό μας καθένας.

• Προσκλητήριο Σταυροῦ, σταυρωμένων μαθητῶν τοῦ Χριστοῦ. Ὅποιος σηκῶνει Σταυρό, καταλαβαίνει κάπως τόν λόγο τοῦ Χριστοῦ. Σάν νά λέη Ἐκεῖνος:

—Σταυρό προσφέρω. Σταυρό καί σύ θά σηκώσης. Σταυρωμένη ἡ πορεία σας.

* * *

Τί θά πῆ Σταυρός γιά τόν Χριστό, τό γνωρίζουμε:

Ἀγάπη.

Αἷμα.

Θυσία.

Λύτρωσις: Μᾶς ἀγόρασε μέ τά λύτρα, μέ τό Πανάγιο Αἷμά Του. «Ὁ θάνατός Του ἡ ζωή μας».

• Τί θά πῆ Σταυρός γιά μᾶς; Νά μήν πουλᾶμε τήν ψυχή μας. «Τί ὠφελήσει ἄνθρωπον ἐάν κερδήσῃ τόν

κόσμον ὅλον, καί ζημιωθῇ τήν ψυχὴν αὐτοῦ; Ἡ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;» (Μάρκ. η' 36). Τήν ἀκριβοπλήρωσε τήν ψυχὴ μας, κι ἐμεῖς τήν πουλᾶμε ὄσο-ὄσο, γιά ἓνα πάθος, γιά ἓνα λάθος, γιά μία ἀτιμία, γιά μία ἀπάτη, γιά μία προδοσία;

• Τί θά πῆ Σταυρός γιά μᾶς; Νά ἀπαρνηθοῦμε τόν ἑαυτό μας, τό ἐγώ μας, τό θέλημά μας. Ὅχι! Δέν θά πράξουμε κάτι πού δέν ἀρέσει στόν Χριστό!

• Τί θά πῆ Σταυρός γιά μᾶς; Τό καθῆκον του καθένας μας νά κάνη. Πετᾶμε τό Σταυρό στόν ὑπόνομο; Ὅχι! Γιατί, λοιπόν, τόσοι γονεῖς πετοῦν τά χρυσᾶ σταυροδάκρια τους, τά βρέφη τους, στή σφαγή καί στό θάνατο; Γιατί καρφώνουμε τόν μικρό Χριστό «πάλιν καί πολλάκις» μέ τή φρικτή ἔκτρωσι; Γιατί; Σταυρός εἶναι τά παιδιά, καί μάλιστα ὁ πιό εὐλογημένος.

• Τί θά πῆ Σταυρός γιά μᾶς; Νά ὑπερασπιζώμαστε τό Εὐαγγέλιο. «Ἐνεκεν ἐμοῦ καί τοῦ εὐαγγελίου» (Μάρκ. η' 35). Ἀμάρτησα, λέει μία ψυχὴ· δέν ὑποστήριξα τόν Χριστό καί τήν πίστι μου!

• Σταυρός! Σοφία καί Δύναμις.

• Σταυρός! Ἀγάπη καί σωτηρία.

• Μικρός ὁ δικός μας σταυρός. Μεγάλος ὁ δικός Του. Καί μᾶς βοηθάει νά σηκώσουμε καθένας τό σταυρό του. «Ἐν ᾧ πέπονθεν αὐτός πειρασθεῖς, δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι» (Ἑβρ. β' 18). Βοήθησέ μας, Κύριε, νά πιστεύουμε στό μυστήριο τῆς ἀγάπης τοῦ Σταυροῦ Σου καί νά σηκῶνουμε καθένας τό δικό του σταυρό.

Ἄρχιμ. Δανιήλ Γ. Ἀεράκης

Μεγάλη Τεσσαρακοστή

«Νηστεία, τό πλουσιώτερο έστιατόριο»

Ἦρθε ἡ *Μεγάλη Σαρακοστή*. Ἡ ἡμέ-
ρα δέ πού ἀρχίζει ὀνομάζεται *Κα-
θαρά Δευτέρα*. Ἄς ρωτήσουμε τόν
Χριστό: Νά λέμε, Κύριε, τό «*Πάτερ
ἡμῶν*»;

— Ἀφοῦ τό λέτε καθημερινά καί σ'
ὄλες τίς λατρευτικές σας συνάξεις, γιατί
μέ ρωτᾶτε;

— Κύριε, γιατί βάζεις ἕναν ὄρο προ-
κειμένου νά λέμε τό «*Πάτερ ἡμῶν*»;
Χωρίς αὐτό τόν ὄρο τονίζεις πώς δέν
μποροῦμε νά τό λέμε. Ὁ ὄρος αὐτός
εἶναι στήν προτελευταία σειρά τῆς Κυ-
ριακῆς προσευχῆς, τοῦ «*Πάτερ ἡμῶν*»:
«*Καί ἄφες ἡμῖν τό ὀφειλήματα ἡμῶν ὡς
καί ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡ-
μῶν*». Καί αὐτό τόν ὄρο, Κύριε, τόν ἐ-
παναλαμβάνεις καί στό Εὐαγγέλιο τῆς
Κυριακῆς τῆς Τυρινῆς, πού εἶναι παρμέ-
νο ἀπό τήν ἐπί τοῦ Ὁρους ὁμιλία: «*Ἐάν
ἀφήτε τοῖς ἀνθρώποις τά παραπτώματα
αὐτῶν, ἀφήσει καί ὑμῖν ὁ πατήρ ὑμῶν ὁ
οὐράνιος*» (Ματθ. στ' 14).

Καί ὁ Κύριος μᾶς ἐπεξηγεῖ:

— Νά λέτε τό «*Πάτερ ἡμῶν*» μόνο ἄν
ἔχη τό κόκκινο χρώμα τῆς ἀγάπης. Ποι-
ός μου ἐπέβαλε νά χύσω τό καταπόρφυ-
ρο Αἷμα μου πάνω στό Σταυρό; Ἡ *ἀγά-
πη*. Ἡ ἀγάπη μέ ἔκανε νά συγχωρήσω
τούς σταυρωτές μου καί νά πῶ τό «*Πά-
τερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γάρ οἶδασι τί ποι-
οῦσι*» (Λουκ. κγ' 34).

- Χωρίς ἀγάπη καί συγγνώμη δέν
μπαίνουμε στή Μεγάλη Σαρακοστή.
Χωρίς ἀγάπη δέν μπαίνουμε μέσα στό
Ναό, ἀφοῦ ἐκεῖ ἀκοῦμε τό «*Ἀγαπήσω-
μεν ἀλλήλους, ἵνα ἐν ὁμονοίᾳ ὁμολογή-
σωμεν*». Χωρίς ἀγάπη δέν θά περάσου-
με τήν *πόρτα* τῆς Οὐρανίου Βασιλείας.

- Χωρίς ἀγάπη δέν λέμε τό «*Πάτερ*

ἡμῶν». Πολύ περισσότερο ὅταν τή θέσι
τῆς ἀγάπης τήν παίρνη τό μῖσος, ἡ ἐκδί-
κησις καί ἡ ἐχθρότητα.

- Ἔχουμε καί ἄλλο ἐρώτημα πρὸς
τόν Κύριο μέ ἀφορμή τή νηστεία:

— Νά νηστεύουμε, Κύριε;

— Νάί, νά νηστεύετε, ὅπως νήστεφα
καί ἐγώ (Ματθ. δ' 2). Λέει ὁ ἱερός Χρυ-
σόστομος: «*Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς
Χριστός καί αὐτός τεσσαράκοντα
ἡμερῶν νηστείαν ἐπιδειξάμενος, οὕτω
τῆς πρὸς τόν διάβολον ἤψατο πάλης,
πᾶσιν ἡμῖν ὑπογραμμόν διδούς, ὥστε
διά ταύτης καθοπλίζεσθαι, καί τήν
ἐντεῦθεν ἰσχύν προσλαβόντας οὕτω
παρατάττεσθαι εἰς τήν πρὸς ἐκεῖνον
μάχην*» (Ε.Π.Ε. 2,20).

Μετὰ φρασις: Ὁ Κύριός μας Ἰη-
σοῦς Χριστός νήστευσε σαράντα μέρες
(Ματθ. δ' 2). Ἔτσι ἄρχισε τόν ἀγῶνα
κατά τοῦ διαβόλου καί ἔδωσε σέ ὅλους
μας τό παράδειγμα νά ὀπλιζώμαστε μέ
τή νηστεία. Μ' αὐτήν νά παίρνομε τή
δύναμι, γιά ν' ἀντιπαρατασσώμαστε
στή μάχη ἐναντίον τοῦ διαβόλου.

- Μά ἡ *νηστεία* ἔχει ἀπαραίτητα
τρεῖς ἀδελφές. Ἡ *μία* εἶναι ἡ *ταπεινώ-
σις*. Καί ὁ φαρισαῖος νήστευε, ἀλλά τό
ἔλεγε γιά νά τ' ἀκούσουν ὅλοι, γιά νά
τόν χειροκροτήσουν. Ἐγώ σᾶς λέω: «*Νά
μή νηστεύετε πρὸς τό θεαθῆναι*».

- Ἡ *ἄλλη* ἀδελφή τῆς νηστείας εἶναι ἡ
ἐγκράτεια. Νηστεία δεκτὴ καί ἀπό μέ-
να, λέει ὁ Κύριος, δέν εἶναι μόνο ἡ νη-
στεία τῶν *τροφῶν*, ἀλλά καί ἡ νηστεία
τῶν *παθῶν*. «*Νηστεύσωμεν νηστείαν
δεκτὴν εὐάρεστον τῷ Κυρίῳ. Ἀληθῆς νη-
στεία ἡ τῶν κακῶν ἀλλοτριώσις, ἐγκρά-
τεια γλώσσης, θυμοῦ ἀποχῆς, καταλα-
λιᾶς, ψεύδους καί ἐπιπορκίας. Ἡ τούτων*

ἔνδειά ἐστιν ἀληθῆς καί εὐάρεστος». Νά νηστέψουν τά μάτια ἀπό αἰσχροά θεάματα. Νά νηστέψη ἡ γλῶσσα ἀπό κατακρίσεις καί βρώμικες λέξεις. Νά νηστεύσουν ὅλες οἱ αἰσθήσεις μας. Νά νηστεύσῃ ὁ θυμός καί ὅλα τά ἁμαρτήματά μας.

• Ἡ τρίτη ἀδελφή τῆς νηστείας εἶναι ἡ **ἐλεημοσύνη**. «Νηστεύσωμεν ἵνα ἐλεήσωμεν». Νηστεία. Νά τρώμε **λιγότερο** ἐμεῖς, γιά νά ταΐσουμε τούς πεινασμένους ἀδελφούς μας. Ν' ἀνοίξουμε τό θησαυρό τῆς ἀγαπῶσης **καρδιᾶς** γιά νά ὑποδεχθοῦμε τούς κατατρεγμένους τῆς ζωῆς. Ν' ἀνοίξουμε τά **σπίτια** μας γιά νά φιλοξενήσουμε ἀδελφούς ἀστέγους.

Ἄδὰμ καί Νινευίτες

Ἡ νηστεία εἶναι συνιλικιῶτις τοῦ ἀνθρώπου. Μικρή νηστεία ζήτησε ὁ Πλάστης ἀπό τούς πρωτοπλάστους. Ἀπό ὅλα τά δέντρα νά τρώτε. Ἐνα μόνο δέν θά τό ἀγγίξετε. Γιατί; Γιά ἄσκησι τῆς ἐλευθερίας. Γιά περιορισμό τῆς λαίμαργίας. Γιά ὑπακοή στό θέλημά μου. Καί ὅμως, ἔγινε παραβάτης ὁ ἄνθρωπος. Λέει ὁ ἱερός Χρυσόστομος:

«Εἶδες πῶς ὁ Θεός ἀγανακτεῖ νηστείας ὑβριζομένης; Μάθε καί πῶς εὐφραίνεται νηστείας τιμωμένης. Ὡσπερ γάρ ὑβρισθείσης αὐτῆς θάνατον ἐπέθηκε τῷ ὑβρίσαντι τό ἐπιτίμιον, οὕτω πάλιν τιμῆθεις αὐτῆς θάνατον ἀνεκαλέσατο. Δῆμον ὀλόκληρον τήν τῶν Νινευιτῶν πόλιν μεγάλην καί θαυμαστήν ἐπί γόνυ κειμένην, παρ' αὐτό τό βάραθρον τήν κεφαλὴν κλίναςαν καί μέλλουσαν τήν ἄνωθεν φερομένην δέχεσθαι πληγὴν, καθάπερ τις δύναμις ἄνωθεν ἐπιστᾶσα ἡ νηστεία, ἤρπασε τῶν τοῦ θανάτου πυλῶν καί πρὸς ζωὴν ἐπανήγαγεν» (Ε. Π.Ε. 30,188).

Μετὰ φρασις : Εἶδες πῶς ἀγανακτεῖ ὁ Θεός ὅταν περιφρονῆται ἡ νηστεία; Τώρα ἔλα νά μάθης καί πῶς

εὐφραίνεται ὅταν τιμᾶται ἡ νηστεία. Ἡ περιφρόνησις τῆς νηστείας ἀπό τόν Ἄδὰμ, τοῦ προξένησε τό θάνατο. Καί ὅταν πάλι τιμήθηκε ἡ νηστεία ἀπό τούς Νινευίτες, καταργήθηκε ὁ θάνατος. Ὀλόκληρος δῆμος ἀνθρώπων, ὀλόκληρη ἡ μεγάλη ἐκείνη πόλις τῶν Νινευιτῶν, εἶχε πέσει, εἶχε κλείνει τό κεφάλι μπροστά στό βάραθρο τῆς καταστροφῆς καί ἐπρόκειτο νά δεχτῆ τό θανάσιμο πληγμα ἀπό τόν οὐρανό. Καί ξαφνικά ἤρθε ἡ νηστεία καί ἄρπαξε τήν πόλι ἀπό τίς πύλες τοῦ θανάτου καί τήν ἐπανάφερε στή ζωή.

Δέν μπορεῖς νά νηστέψης;

Κάνε κάτι ἄλλο, πολύ σπουδαιότερο

«Ὁ τροφῆς μεταλαμβάνων καί νηστεύων μή δυνάμενος, δαψιλεστέραν τήν ἐλεημοσύνην ἐπιδεικνύσθω, εὐχὰς ἐκτενεῖς, τήν προθυμίαν ἐπιτεταμένην ἐχέτω περί τήν ἀκρόασιν τῶν θείων λογίων· ἐνταῦθα οὐδέν ἡ τοῦ σώματος ἀσθένεια ἐμπόδιον ἡμῖν γίνεται» (Ε. Π.Ε. 2,242).

Μετὰ φρασις : Ὅποιος τρώει καί δέν μπορεῖ νά νηστεύῃ, αὐτός ἄς κάνῃ γενναιότερη **ἐλεημοσύνη** καί ἐκτενεῖς προσευχές. Ἄς ἔχῃ ἀκόμα μεγάλη προθυμία γιά τήν **ἀκρόασι** τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ. Γιά ὅλα αὐτά δέν μᾶς ἐμποδίζει καθόλου ἡ ἀσθένεια τοῦ σώματος.

• Νά τό καινούργιο **ἔστιατόριο**, πού ἀνοίγει διάπλατα τή Μεγάλη Σαρακοστή. Ἡ Ἐκκλησία σοῦ περιορίζει τίς ὑλικές τροφές. Ἀλλά συγχρόνως σοῦ προσφέρει κατά τή Μεγάλη Σαρακοστή πολύ ωραιότερες, γλυκύτερες, θρεπτικώτερες καί ὠφελιμότερες τροφές. Νά θυμίσω πόσα φαγητά πνευματικά εἰδικά μᾶς σερβίρει τήν περίοδο αὐτή:

— Κάθε μέρα ἡ καινούργια τροφή, πού λέγεται «**Ἔωρες**». Κάθε μέρα διαβάζουμε ἀπό τό Τριῶδιο τίς τέσσερις Ἔωρες, τήν Α', τήν Γ', τήν ΣΤ', τήν Θ'. Καί

μάλιστα κατά τήν ΣΤ΄ Ὡρα ἔρχεται τό πρῶτο ἀγιογραφικό σερβίρισμα: «*Προφητείας Ἡσαΐου τό ἀνάγνωσμα*».

—Κάθε μέρα τό ἄλλο πρωινό φαγητό. Λέγεται **Ἑσπερινός**: Δύο οὐράνια πιάτα μᾶς σερβίρει: «*Γενέσεως τό ἀνάγνωσμα*» τό πρῶτο. Ἀπό τό βιβλίό τῆς Γενέσεως καταπληκτικές διηγῆσεις. «*Παροιμιῶν τό ἀνάγνωσμα*» τό δεύτερο. Ἀπό τό βιβλίό «*Παροιμίες*» γλυκύτατες συμβουλές.

—Κάθε Τετάρτη καί Παρασκευή καλούμαστε νά μετάσχουμε στό Τραπέζι τῆς ζωῆς, νά κοινωνήσουμε, στήν τέλεσι τῆς Λειτουργίας τῶν **Προηγιασμένων Δώρων**.

—Κάθε Παρασκευή τό βράδυ χαρούμενο τό ἔστιατόριό μας: Ἀκοῦμε τούς **Χαιρετισμούς** τῆς Παναγίας, μέ τά 144 «*Χαῖρε*», θεϊκά λουλούδια πού στολίζουν τήν Θεομήτορα Μαρία τήν Παρθένο.

—Κάθε Κυριακή τό πρωί ἡ Ἐκκλησία ἀλλάζει «μενού». Ἀντί γιά τή λειτουργία τοῦ Χρυσοστόμου μᾶς σερβίρει τή Λειτουργία τοῦ **Μεγάλου Βασιλείου**.

—Κάθε Κυριακή τό ἑσπέρας μᾶς καλεῖ γιά τό βραδυνό φαγητό. Εἶναι ὁ **κατανυκτικός Ἑσπερινός**.

—Καί τήν καθαρά ἐβδομάδα, μαζί μέ τό ἀπόδειπνο μᾶς σερβίρει ἡ Ἐκκλησία ωραιότατα ἐδέσματα. Εἶναι κομμάτια ἀπό τόν **Μεγάλο Κανόνα**. Γιά ν' ἀνοίγη ἡ ὄρεξις μας πρὶν ἀπό κάθε τροπάριο φάλλουμε: «*Ἐλέησόν με ὁ Θεός ἐλέησόν με*».

Νηστεύουμε τροφές, κατατρῶμε τούς ἀδελφούς μας

Λέει ὁ ἱερός Χρυσόστομος: «*Νηστεῖαν οὐ ταύτην λέγω τῶν πολλῶν, ἀλλά τήν ἀκριβῆ νηστεῖαν, οὐ τήν τῶν βρωμάτων ἀποχήν μόνον, ἀλλά καί τήν τῶν ἀμαρτημάτων. Οὐ γάρ ἀρκεῖ τῆς νηστείας*

ἢ φύσις ἐξελέσθαι τούς μετιόντας, ἐάν μή μετά τοῦ προσήκοντος γένηται νόμου. Καί γάρ ἀθλητής, φησίν, οὐ στεφανοῦται, ἐάν μή νομίμως ἀθλήσῃ (Β΄ Τιμ. β΄ 5)» (Ε.Π.Ε. 32,24-26).

Μετὰφρασις: Ὅταν μιλάω γιά νηστεία, δέν ἐννοῶ αὐτήν πού οἱ πολλοί κάνουν, ἀλλά τήν ἀληθινή. Ὅχι μόνο τήν ἀποχή ἀπό τά φαγητά, ἀλλά καί ἀπό τά ἀμαρτήματα. Διότι δέν φτάνει ἡ τυπική νηστεία νά μᾶς ἀπαλλάξῃ ἀπό τά ἀμαρτήματα, ἄν δέν γίνεται μέ τόν προσήκοντα τρόπο. Λέει ὁ ἀπόστολος Παῦλος, ὅτι δέν στεφανώνεται ὁ ἀθλητής, ἄν δέν ἀγωνίζεται σωστά.

Καί σέ ἄλλη ὁμιλία του ὁ Χρυσόστομος: «*Μή κατ' ἀλλήλων τήν γλῶτταν ἀκονῶμεν, μηδέ λαλῶμεν ῥήματα καταποντισμοῦ... Τί γάρ ὄφελος νηστείας ἢ ἀγρυπνίας, ὅταν γλῶττα αἰμοβόρος;*» (Ε.Π.Ε. 18α,766).

Μετὰφρασις: Νά μήν ἀκονίζουμε τή γλῶσσα ὁ ἓνας ἐναντίον τοῦ ἄλλου. Νά μή λέμε λόγια ξευτελισμοῦ... Διότι ποιό τό ὄφελος ἀπό τή νηστεία ἢ τήν ἀγρυπνία, ὅταν ἡ γλῶσσα εἶναι αἰμοβόρος;

Νηστεία παθῶν

Λέει ὁ ἱερός Χρυσόστομος: «*Τί ὄφελος νηστείας ἢ ἀγρυπνίας, ὅταν γλῶττα μεθύῃ, καί κυνείων κρεῶν ἀκαθαρτότεραν σιτῆται τράπεζαν, αἰμοβόρος γενομένη καί προχέουσα βόρβορον καί ἀμάρας ὀχετόν τό στόμα ποιῆ, μᾶλλον δέ καί πολύ ταύτης βδελυρώτερον;*» (Ε.Π.Ε. 18α,766).

Μετὰφρασις: Τί τό ὄφελος ἀπό τή νηστεία ἢ τήν ἀγρυπνία, ὅταν ἡ γλῶσσα μεθάῃ καί τρώῃ τροφές πιό ἀκάθαρτες ἀπό σκυλίσια κρέατα, ὅταν γίνεται αἰμοβόρος, ὅταν ἐκσφενδονίζῃ βόρβορο, ὅταν τό στόμα τό κάνῃ ὀχετό καί ὑπόνομο ἢ μᾶλλον πιό σιχαμερό;

Καί σέ ἄλλη ὁμιλία ὁ ἱερός Πατήρ: «Πᾶσα ἡμῶν ἡ φροντίς ἔστω περί τῆς κατά ψυχήν σωτηρίας, καί ὅπως δυναθῆιμεν τά σκιρτήματα τῆς σαρκός χαλινώσαντες τήν ἀληθινήν νηστείαν ἐπιδείξασθαι, λέγω δὴ τήν τῶν κακῶν ἀποχήν· τοῦτο γάρ νηστεία. Καί γάρ ἡ τῶν βρωμάτων ἀποχή διά τοῦτο παρείληπται, ἵνα τόν τόνον τῆς σαρκός χαλινώσῃ, καί εὐήμιον ἡμῖν τόν ἵππον ἐργάσῃται» (Ε.Π.Ε. 2,208).

Μετὰ φρασις :

Κάθε φροντίδα μας νά ἀποβλέπη στή σωτηρία τῆς ψυχῆς. Καί γιά νά μπορέσουμε νά χαλιναγωγῆσουμε τίς σαρκικές ὁρμές, ἄς ἐπιδιώκουμε τήν ἀληθινή νηστεία, τήν ἀποχή βέβαια πρωτίστως ἀπό τά κακά· διότι αὐτό εἶναι νηστεία. Ἄλλωστε καί ἡ ἀποχή ἀπό τά φαγητά, γι' αὐτό ἔχει ὀριστῆ, γιά νά χαλιναγωγῆσῃ τόν πειρασμό τῆς σάρκας, καί νά συγκρατήσῃ τό ἄλογο τῶν ἐπιθυμιῶν μας.

Νηστεία καί ἀγάπη

Διδάσκει ὁ ἱερός Χρυσόστομος: «Νηστεύεις; Δεῖξόν μοι διά τῶν ἔργων αὐτῶν. Ποίω; Ἐάν ἴδῃς πένητα, ἐλέησον. Ἐάν ἴδῃς ἐχθρόν, καταλλάγηθι. Ἐάν ἴδῃς φίλον εὐδοκιμοῦντα, μή βασκάνῃς. Ἐάν ἴδῃς γυναῖκα εὐμορφον, ὑπέρβηθι. Ταῦτα εἶπον οὐχ ἵνα νηστείαν ἀτιμάζωμεν, ἀλλ' ἵνα νηστείαν τιμῶμεν» (Ε.Π.Ε. 32, 32).

Μετὰ φρασις : Νηστεύεις; Νά τό δείξῃς μέ τά ἔργα σου. Ποιά; Ἄν δῆς φτωχό, νά τόν ἐλεήσῃς. Ἄν δῆς ἐχθρό, νά τόν συγχωρήσῃς. Ἄν δῆς φίλο νά προκόπτῃ, νά μή τόν φθονήσῃς. Ἄν δῆς ὁμορφῆ γυναῖκα, νά τήν προσπεράσῃς. Αὐτά τά εἶπα, ὄχι γιά νά ὑποτιμᾶμε τή νηστεία, ἀλλά γιά νά τήν τιμᾶμε ἀληθινά.

Οἱ σταθμοί τῆς νηστείας

Ὁ κήρυκας τῆς νηστείας ἱερός Χρυ-

σόστομος λέει: «Καθάπερ ἐν λεωφόροις εἰσὶ σταθμοί, καί ἐν τῇ θαλάσῃ ἀκταί καί αἰγιαλοί καί λιμένες, τόν αὐτόν δὴ τρόπον καί ἐπί τῆς ἀγίας Τεσσαρακοστῆς, τοῖς τόν δρόμον τῆς νηστείας, καί ἀκτάς, καί αἰγιαλούς, καί λιμένας, τάς δύο ταύτας ἡμέρας (Σάββατον καί Κυριακήν) τῆς ἐβδομάδος βραχύ τι διαναπαύεσθαι κεχάρισται ὁ Δεσπότης» (Ε.Π.Ε. 2,278).

Μετὰ φρασις : Ὅπως στίς λεωφόρους ὑπάρχουν σταθμοί, ὅπως στή θάλασσα ὑπάρχουν ἀκτές, παραλίες καί λιμάνια, ἔτσι καί στήν περίοδο τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, γι' αὐτούς πού διανύουν τόν δρόμο τῆς νηστείας, σάν σταθμούς ξεκουράσεως καί ἀκτές καί παραλίες καί λιμάνια εἶναι τό Σάββατο καί ἡ Κυριακή, οἱ δύο αὐτές μέρες τῆς ἐβδομάδας. Τίς χάρισε ὁ Κύριος γιά νά ἀναπαύωνται λίγο οἱ δρομεῖς τῆς νηστείας.

Καί σ' ἄλλη ὁμιλία λέει: «Ἐστι ατόριον λέγω τήν Ἐκκλησίαν. Ὅρων ὑμῶν τό ἀκόρεστον περί τήν πνευματικήν διδασκαλίαν, οὐ παύομαι καθ' ἐκάστην ἡμέραν, καίτοι πενίαν πολλήν ἐμαυτῶ συνειδώς, τήν ἐστίασιν ὑμῖν τήν ἀπό τῶν θείων Γραφῶν παρατιθείς» (Ε.Π.Ε. 3,184).

Μετὰ φρασις : Βλέποντας τήν ἀχόρταγη ἐπιθυμία σας γιά πνευματική διδασκαλία, δέν παύω καθημερινά νά σᾶς παραθέτω τήν τροφή ἀπό τίς θείες Γραφές, ἄν καί ξέρω καλά τή δική μου πτωχεία.

—«Λάβετε φάγετε».

—«Δεῦτε εὐφρανθῶμεν».

π. Δ.Α.



Ἐκδημία εὐγενοῦς πρεσβυτέρας

† Ἀθανασία Ἀποστολοπούλου - Δεσποτίδου

Τό 1981 βρισκόμουν στήν Ἀμοργό. Μέρες Μεγάλης Σαρακοστής, παραμονές Μεγάλης Ἑβδομάδας. Ὁ π. Ἐπιφάνιος, ἱεροκῆρυκας τῆς Μητροπόλεως Θήρας (ὁ μετέπειτα ἐπίσκοπός της) εἶχε ὡς βάσι τότε τήν Ἀμοργό. Στό Μετόχι τῆς Μονῆς Χοζοβιωτίσσης μέ φιλοξένησε ἕνα δεκαήμερο. Μαζί του τό ἐκλεκτό ἱερατικό ζεῦγος, ὁ (μακαριστός πλέον) π. Μᾶρκος Δεσποτίδης, ὁ εὐλαβέστατος καί χαριέστατος λειτουργός, καί ἡ σεμνότατη καί καλωσυνάτη πρεσβυτέρα Μαρία.

Παιδιά δέν τούς ἔδωσε ὁ Κύριος. Καί υἱοθέτησαν τόν Παρασκευά. Ἐξυπνος καί χαριτωμένος ὁ 12χρονος Παρασκευάς. Μαζί, ἀχώριστος φίλος, τό ἐπίσης καλό παληκαράκι, ὁ συνομίληκός του, ὁ Εὐάγγελος Σίμος. Ἡ πιό ὠραία παρέα μου κατά τήν διαμονή μου στήν Ἀμοργό, στή Χώρα, τό κέντρο τοῦ νησιοῦ.

Ἀχώριστοι φίλοι. Καί οἱ δύο βάδισαν σεμνά, ἀλλά καί μέ ὁμορφη ζωρότητα. Ἀξιώθηκαν νά γίνουν λειτουργοί τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ π. Εὐάγγελος στήν Μητρόπολι Τριφυλλίας καί Ὀλυμπίας. Ὁ π. Παρασκευάς στή Μητρόπολι Θήρας.

Ὁ π. Παρασκευάς, θεολόγος πλέον, θέλησε νά νυμφευθῆ τήν ἐπίσης θεολόγο καθηγήτρια Ἀθανασία Ἀποστολοπούλου, θυγατέρα τοῦ ὑπερπολυτέκνου πρεσβυτέρου π. Παναγιώτου Ἀποστολοπούλου ἀπό τήν Μεσσηνία.

• Ἄν ὁ γάμος εἶναι ἱερό μυστήριο καί ἡ φύτρα γιά εὐλογημένη παιδοποιΐα, τότε ὁ γάμος τοῦ Παρασκευᾶ καί τῆς Ἀθανασίας ἔγινε πηγὴ εὐλογίας καί εὐκαρπίας. Ἀπέκτησαν ἑπτὰ παιδιά.

• Ἄν ἡ πολυτεχνία εἶναι καλλιτεχνία, τότε τό εὐλογημένο ἱερατικό ζεῦγος ἦταν ὑπόδειγμα οἰκογενειακοῦ εἰκονοστασίου. Ἀξιώθηκαν νά δοῦν γιατρούς τά δύο πρῶτα τους παιδιά, ἐνῶ τά δύο τελευταῖα τελειώνουν τό λύκειο.

• Ἄν ἡ πρεσβυτέρα Ἀθανασία ἦταν ὑπόδειγμα καί μητέρας καί παιδαγωγοῦ, ὁ Κύριος θέλησε νά τήν λαμπρύνει καί μέ τό Σταυρό πόνου. Σοβαρὴ ἀσθένεια ταλαιπώρησε τό εὐλογημένο σῶμα της. Καί ὁ Κύριος τῆς ζωῆς καί τῆς ἀναστάσεως τήν κάλεσε κοντά Του στίς 26 Ἰαν. 2024, στήν ἡλικία τῶν 56 ἐτῶν.



• Ἄν ὁ χωρισμός φαίνεται δύσκολος καί εἶναι γιά τόν σεμνό κυρίως σύζυγό της π. Παρασκευά, ὅμως ἡ βεβαιότητα τῆς ἐλπίδας τοῦ οὐρανοῦ κάνει καί τόν πατέρα καί τά παιδιά (7) καί τά ἐγγόνια (4) νά ζοῦν μέ ἄλλου εἴδους ἀγαλλίασι.

• Ἄν γιά ἕνα πατέρα φαίνεται σκληρό νά προπέμπῃ τὴ σύζυγο παπαδιά του καί τήν θυγατέρα παπαδιά του, τότε τό κουράγιο τοῦ π. Παναγιώτη, ἐφημερίου Τρικόρφου Μεσσηνίας, εἶναι ἀξιοθαύμαστο.

• Τόν π. Παρασκευά, τό ἄλλοτε 12χρονο ἀγόρι πού συνάντησα στήν Ἀμοργό, τόν ἀγαποῦν ὅλοι στό νησί. Θά εἶσαι, π. Παρασκευά, πατέρας πνευματικός τῆς ἐνορίας σου, ἀλλά καί πατέρας καί μητέρα τῆς σαρκικῆς σου οἰκογένειας.

• Καί σύ καί τά ἐκλεκτά παιδιά καί ἐγγόνια σου καί ὁ σεβάσμιος πεθερός σου π. Παναγιώτης καί ὁ παιδικός σου φίλος π. Εὐάγγελος, ἀλλά καί ὅλο τό νησί πιστεύετε, ὅτι ἡ καθηγήτρια Ἀθανασία ζῆ πλέον στήν ἀτελεύτητη ΑΘΑΝΑΣΙΑ, στήν χαρά τοῦ Κυρίου μας.

Ἀρχιμ. Δανιὴλ Ἀεράκης

ΠΡΟΣΧΩΜΕΝ

Βασικές λειτουργικές ευχές

Γιά τήν ἔναρξι τῆς θείας Λειτουργίας

Κύριε ἅγιε, ὁ ἐν ὑψηλοῖς κατοικῶν καί τά ταπεινά ἐφορῶν καί τῷ παντεφόρῳ σου ὄμματι ἐπιβλέπων ἐπί πᾶσαν τήν κτίσιν, σοί ἐκλίναμεν τόν αὐχένα τῆς ψυχῆς καί τοῦ σώματος καί δεόμεθά σου, ἅγιε ἁγίων. Ἐκτεινον τήν χεῖρα σου τήν ἀόρατον ἐξ ἁγίου κατοικητηρίου σου καί εὐλόγησον πάντας ἡμᾶς. Καί εἴ τι ἡμάρτωμεν ἐκουσίως ἤ ἀκουσίως, ὡς ἀγαθός καί φιλόανθρωπος Θεός συγχώρησον, δωρούμενος ἡμῖν τά ἐγκόσμια καί ὑπερκόσμια ἀγαθά σου...

Μετὰ φρασῖς : Ἐσύ, Κύριε ἅγιε, κατοικεῖς ψηλά καί ἐπιθεωρεῖς τά χαμηλά. Ἐσύ ὡς παντεπόπτης βλέπεις ὅλη τήν κτίσι. Σέ Σένα σκύβουμε τό κεφάλι καί τῆς ψυχῆς καί τοῦ σώματος καί Σέ παρακαλοῦμε, Ἄγιε ἁγίων. Ἄπλωσε τό χέρι Σου τό ἀόρατο ἀπό τό οὐράνιο κατοικητήριό Σου καί εὐλόγησέ μας ὅλους. Καί γιά ὅσα ἁμαρτήσαμε ἐκούσια ἤ ἀκούσια, Σύ πού εἶσαι Θεός ἀγαθός καί φιλόανθρωπος, συγχώρησέ μας. Χάρισε μας τά ἐγκόσμια καί ὑπερκόσμια ἀγαθά Σου.

Γιά τήν εἴσοδο μετὰ τοῦ Εὐαγγελίου

Δέσποτα Κύριε, ὁ Θεός ἡμῶν, ὁ καταστήσας ἐν οὐρανοῖς τάγματα καί στρατιάς ἀγγέλων καί ἀρχαγγέλων εἰς λειτουργίαν τῆς σῆς δόξης, ποιήσον σύν τῇ εἰσόδῳ ἡμῶν εἴσοδον ἁγίων ἀγγέλων γενέσθαι, συλλειτουργούντων ἡμῖν καί συνδοξολογούντων τήν σῆν ἀγαθότητα. Ὅτι πρέπει σοι πᾶσα δόξα, τιμή καί προσκύνησις, τῷ Πατρὶ καί τῷ Υἱῷ καί τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καί ἀεὶ καί εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Μετὰ φρασῖς : Δέσποτα Κύριε καί Θεέ μας, Σύ πού δημιούργησες στοὺς οὐρανούς τάγματα καί στρατιές ἀγγέλων καί ἀρχαγγέλων νά ὑπηρετοῦν τῇ δόξῃ Σου, κάμε καί τώρα, ἐνῶ θά γίνεται ἡ εἴσοδός μας στά ἅγια νά εἰσοδεύσουν καί ἅγιοι ἀγγελοι καί νά συλλειτουργήσουν καί νά συνδοξολογήσουν μαζί μας τήν ἀγαθότητά Σου. Γιατί σέ Σένα πρέπει κάθε δόξα, τιμή καί προσκύνησις, στόν Πατέρα, στόν Υἱό καί στό Ἅγιο Πνεῦμα, τώρα καί πάντοτε καί στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Γιά τήν κατανόησι τῶν ἀναγνωσμάτων, Ἀποστόλου καί Εὐαγγελίου

Ελλαμψον ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, φιλόανθρωπε Δέσποτα, τό τῆς σῆς θεογνωσίας ἀκήρατον φῶς καί τοὺς τῆς διανοίας ἡμῶν διάνοιξον ὀφθαλμούς εἰς τήν τῶν εὐαγγελικῶν σου κηρυγμάτων κατανόησιν. Ἐνθες ἡμῖν καί τόν τῶν μακαρίων σου ἐντολῶν φόβον, ἵνα τὰς σαρκικὰς ἐπιθυμίας καταπατήσαντες, πνευματικὴν πολιτείαν μετέλθωμεν, πάντα τὰ πρὸς εὐαρέστησιν τήν σῆν καί φρονοῦντες καί πράττοντες. Σύ γάρ εἰ ὁ φωτισμός τῶν ψυχῶν καί τῶν σωμάτων ἡμῶν, Χριστέ ὁ Θεός, καί σοί τήν δόξαν ἀναπέμπομεν σύν τῷ ἀνάρχῳ σου Πατρὶ καί τῷ Παναγίῳ καί ἀγαθῷ καί ζωοποιῷ σου Πνεύματι, νῦν καί ἀεὶ καί εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Μετὰ φρασῖς : Δῶσε, φιλόανθρωπε Κύριε, νά λάμψη στίς καρδιές μας τό ἄκτιστον φῶς Σου, πού βοηθᾷ τόν ἄνθρωπο νά Σέ ἀναγνωρίζῃ καί νά Σέ ὁμολογῇ Θε-

όν του. Καί ἄνοιξε τά μάτια τοῦ μυαλοῦ μας νά κατανοήσουμε τά λόγια τοῦ εὐαγγελίου Σου. Βάλε μέσα μας καί τήν ἀγάπη τῶν ἁγίων ἐντολῶν Σου, ὥστε νά καταπατήσουμε κάθε σαρκική ἐπιθυμία καί νά ζήσουμε ζωή πνευματική, σκεπτόμενοι καί πράττοντες μόνο ὅσα εἶναι εὐάρεστα σέ Σένα. Γιατί Σύ εἶσαι ὁ φωτισμός τῶν ψυχῶν καί τῶν σωμάτων μας, Χριστέ ὁ Θεός, καί Ἐσένα δοξολογοῦμε μαζί μέ τόν ἄναρχο Πατέρα Σου καί τό πανάγιο καί ἀγαθό καί ζωοποιό Σου Πνεῦμα, τώρα καί πάντοτε καί στούς αἰῶνες τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

Γιά τήν εἴσοδο τῶν πρὸς ἁγιασμόν Δώρων

Ο Θεός, ὁ Θεός ἡμῶν, ὁ τόν οὐράνιον ἄρτον, τήν τροφήν τοῦ παντός κόσμου, τόν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν ἐξαποστείλας σωτήρα καί λυτρωτήν καί εὐεργέτην, εὐλογοῦντα καί ἁγιάζοντα ἡμᾶς· αὐτός εὐλόγησον καί τήν πρόθεσιν ταύτην καί πρόσδεξαι αὐτήν εἰς τό ὑπερουράνιον σου θυσιαστήριον. Μνημόνευσον ὡς ἀγαθός καί φιλόανθρωπος τῶν προσενεγκάντων καί δι' οὓς προσήγαγον, καί ἡμᾶς ἀκατακρίτους διαφύλαξον ἐν τῇ ἱερουργίᾳ τῶν θείων σου μυστηρίων...

Μετὰ φρασῖς : Ἐσὺ Κύριε καί Θεέ μας, πού ἔστειλες τόν οὐράνιο ἄρτο. Αὐτόν πού εἶναι ἡ τροφή ὅλου τοῦ κόσμου, τόν Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστό, τόν Σωτήρα καί Λυτρωτή μας, γιά νά μᾶς εὐλογῇ καί νά νά μᾶς ἁγιάζη. Σέ παρακαλοῦμε: Εὐλόγησε καί τήν πρόθεσιν αὐτή καί κάνε τήν δεκτὴ στό ὑπερουράνιο θυσιαστήριό Σου. Σύ πού εἶσαι ἀγαθός καί φιλόανθρωπος, νά μνημονεύσης κι ὅλους ἐκείνους πού Σοῦ προσφέρουν τά Δῶρα αὐτά. Καί μᾶς τοὺς λειτουργοὺς τῶν θείων μυστηρίων Σου κράτησέ μας ἀκατάκριτους.

Γιά νά καταξιωθοῦμε νά κοινωνήσουμε

Σοὶ παρακατατιθέμεθα τήν ζωήν ἡμῶν ἅπασαν καί τήν ἐλπίδα, Δέσποτα φιλόανθρωπε, καί παρακαλοῦμέν σε καί δεόμεθα καί ἱκετεύομεν· Καταξίωσον ἡμᾶς μεταλαβεῖν τῶν ἐπουρανίων σου καί φρικτῶν μυστηρίων ταύτης τῆς ἱερᾶς καί πνευματικῆς τραπέζης μετά καθαροῦ συνειδότος, εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, εἰς συγχώρησιν πλημμελημάτων, εἰς Πνεύματος ἁγίου κοινωνίαν, εἰς βασιλείας οὐρανῶν κληρονομίαν, εἰς παρησίαν τήν πρὸς σέ, μή εἰς κριμα ἢ εἰς κατάκριμα.

Μετὰ φρασῖς : Στά χέρια Σου, φιλόανθρωπε Κύριε, ἀφήνουμε ὅλη μας τήν ζωή καί τήν ἐλπίδα καί Ἐσένα παρακαλοῦμε καί Ἐσένα ἱκετεύομε. Ἀξίωσέ μας νά μεταλάβουμε τά ἐπουράνια καί φρικτά μυστήρια αὐτῆς τῆς πνευματικῆς τραπέζης μέ καθαρὴ συνείδησι, ὥστε, νά μᾶς συγχωρεθοῦν τά σφάλματά μας, νά γίνουμε μέτοχοι τοῦ ἁγίου Πνεύματος, νά γίνουμε κληρονόμοι τῆς Βασιλείας τῶν οὐρανῶν, νά στεκόμαστε μέ παρησία ἐνώπιόν Σου, νά μὴ γίνουν γιά μᾶς ἁμαρτία ἢ κατάκριμα.

Γιά τήν πορεία μας μετά τῆ θεία Λειτουργία

Τό πλήρωμα τοῦ νόμου καί τῶν προφητῶν αὐτός ὑπάρχων, Χριστέ ὁ Θεός ἡμῶν, ὁ πληρώσας πᾶσαν τήν πατρικὴν οἰκονομίαν, πλήρωσον χαρᾶς καί εὐφροσύνης τά καρδίας ἡμῶν πάντοτε, νῦν καί ἀεὶ καί εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

Μετὰ φρασῖς : Χριστέ ὁ Θεός, Σύ πού εἶσαι ἡ ὀλοκλήρωσις τοῦ νόμου καί τῶν προφητῶν, Σύ πού ἐκπλήρωσες ὅλη τήν πατρικὴ οἰκονομία τῆς σωτηρίας, γέμισε μέ χαρά καί εὐφροσύνη τίς καρδιές μας, τώρα καί πάντοτε καί στοὺς αἰῶνες τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

Γνωριμία με τόν ΠΑΥΛΟ

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ Ἡ δικαίωσις ἀπό τόν Θεό

Ρωμ. θ' 1-4

Εὐδοκία, ἡ μεγάλη ἀγάπη (στ. 1)

Ἦ πάρχει μία οὐράνια λέξις, πού μπορεῖς μ' αὐτὴν νά μετρήσῃς τὴν ἀγάπην. Εἶναι ἡ λέξις «εὐδοκία». Θεϊκὴ διάστασις τῆς ἀγάπης. Ἐάν στὸν ἀρχαῖο κόσμον ὑπῆρχε τὸ μῖσος, στὸν παλαιὸ νόμον ὑπῆρχε ἡ ἀπλῆ, ἡ φυσικὴ ἀγάπη. «*Μέ ἀγαπᾷς; Σέ ἀγαπῶ!*» Ἐάν στὸν παλαιὸ νόμον (στό Μωσαϊκόν) ὑπῆρχε ἡ ἀνταλλάξιμη ἀγάπη, στὰ στενά πλαίσια τῶν «δικῶν» μας ἀνθρώπων, στό νέο κόσμον (τῆς χάριτος) ὑπάρχει ἡ νέα ἀγάπη· ἡ ἀγάπη σέ ὅλους, ἀκόμα καί στοὺς ἐχθρούς! Ἐάν στοὺς πιστοὺς τοῦ νέου κόσμου ὑπάρχει ἡ νέα ἀγάπη, στὴν καρδίᾳ τοῦ Θεοῦ ὑπάρχει μία ἄλλη ἀγάπη, ἀπείρως πλατύτερη, θερμότερη καί κινητικότερη. Αὐτὴ ἡ ἀγάπη ὀνομάζεται «εὐδοκία».

Μία τέτοια ἀγάπη συναντᾷ κανεὶς καί στίς καρδιές τῶν ἁγίων, ὅπως ἦταν ὁ ἀπόστολος Παῦλος. Ὁλὴ ἡ πρὸς Ρωμαίους Ἐπιστολὴ εἶναι ἡ ἔκκλισις τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ γιὰ τὴ «δικαιοσύνη», δηλαδή, γιὰ τὴ δικαίωσι, τὴ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου.

• Ὅλοι οἱ ἀνθρώποι ἦσαν ἀνάξιοι σωτηρίας. Κι ἐκεῖνοι, πού εἶχαν ἄγνοια τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ καί λάτρευαν τὰ εἰδῶλα (οἱ ἐθνικοί), κι ἐκεῖνοι, πού ἀποτελοῦσαν τὸ λαὸ τοῦ Θεοῦ, τὸν Ἰσραὴλ καὶ νόμιζαν, ὅτι μέ τίς θρησκευτικὰς τοὺς πράξεις θά ἐξασφάλιζαν τὴ σωτηρία.

Ὅλοι ὅμως βρίσκονται μέσα στὴν εὐδοκία τοῦ Θεοῦ. Γιὰ ὅλους σχεδιάζει καί ἐκτελεῖ τὸ ἔργον τῆς σωτηρίας. Γιὰ ὅλους ἔρχεται ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ στὸν κόσμον. Ὅλους τοὺς προσλαμβάνει πάνω στὴν ἀνθρώπινη φύσιν Του. Γιὰ ὅλους προσφέρει τὸν ἑαυτὸ Του. Ὅλους τοὺς καλεῖ σπὴ σωτηρία.

Ὁ πιστὸς κήρυκας τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ

σωτηρίας (δικαιώσεως), ὁ Παῦλος, κηρύττει καί στοὺς μὲν καί στοὺς δέ. Δυσκολότερο, βεβαίως, τὸ κήρυγμά του πρὸς τοὺς Ἰουδαίους. Πιὸ εὐκόλα ζωγραφίζει κανεὶς σ' ἓναν ἄγραφο πίνακα, παρά σέ πίνακα, πού προηγουμένως ὑπῆρχε ἄλλη ζωγραφία. Οἱ ἐθνικοὶ δέχονται εὐκολότερα τὸν σωτηριώδη λόγον τοῦ Παύλου, πού ἤθελε νά ζωγραφίσῃ στίς καρδιές τοὺς «Ἰησοῦν Χριστόν, καί τοῦτον ἐσταυρωμένον» (Α' Κορ. γ' 2). Οἱ Ἰουδαῖοι ἀντιδρῶσαν, ἀφοῦ ἐπὶ τόσους αἰῶνες οἱ τύποι τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης εἶχαν καταστῆ παράδοσις καί θρησκευτικὴ ἀνάγκη.

Ἡ ἀγάπη ὅμως τοῦ Παύλου δέν λησμονεῖ καί τοὺς συμπατριῶτες τοῦ Ἰουδαίου. Στὸν πρῶτον στίχον τοῦ δεκάτου κεφαλαίου τῆς πρὸς Ρωμαίους ἐκκύνει τὴν εἰδικὴν ἀγάπην του πρὸς τοὺς Ἰουδαίους. Ὀνομάζει τὴν ἀγάπην του καί σ' αὐτοὺς «εὐδοκία». «*Ἀδελφοί, ἡ μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας καί ἡ δέξις ἡ πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ τοῦ Ἰσραὴλ ἐστὶν εἰς σωτηρίαν*» (στ. 1). Δηλαδή: Ἀδελφοί! Ἡ ἐπιθυμία τῆς καρδιᾶς μου καί ἡ προσευχὴ πού ἀπευθύνω στὸν Θεὸν γιὰ τοὺς Ἰσραηλίτες, εἶναι νά σωθοῦν.

• Ὅποιος ἀγαπᾷ, θέλει τὸ καλύτερον γιὰ τὸ ἀγαπώμενον πρόσωπον. Τὸ καλύτερον, πού ἔχει ὁ ἀπόστολος Παῦλος, εἶναι τὸ μέσον τῆς σωτηρίας. Τὸ γνωρίζει. Εἶναι ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός. Τὸ ὑψιστὸ δῶρον τοῦ οὐρανοῦ στοὺς ἀνθρώπους. Δέν μπορεῖ νά τὸ ἀποκρύψῃ. Δέν μπορεῖ νά τὸ ἰδιοποιήσῃ. Αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην νά τὸ κοινοποιήσῃ, νά τὸ μοιραστῆ μέ ἄλλους, εἰ δυνατόν, μέ ὅλους. Αὐτὸ συνιστᾷ τὴν ἐπιτακτικὴν ἀνάγκην τοῦ εὐαγγελισμοῦ γιὰ τὸν Παῦλον (Α' Κορ. θ' 16). Ἡ ἀγάπην τοῦ Παύλου γιὰ τὴ σωτηρία τῶν Ἰουδαίων, μεταφράζεται σταδιακὰ ὡς ἐξῆς:

• Άρσις κάθε ύπονομίας, ὅτι ὑποτιμᾷ ἢ περιφρονεῖ τοὺς Ἰουδαίους, ἐπειδὴ στό μεταξύ εἶχε ἀγαπηθῆ ἀπὸ πολλοὺς ἐθνικούς. Διαφωνεῖ μὲν μέ τὸ θρησκευτικὸ πείσμα τῶν Ἰουδαίων, πού παρέμεναν προσκολλημένοι σπὴν περιτομῇ καὶ τῆς ἔδιναν σωτηριώδη χαρακτῆρα. Μολονότι στά προηγούμενα κεφάλαια ἐξάντησε, θά λέγαμε, τὸ θέμα γιὰ τὸ ρόλο καὶ τὴν ἀποστολὴ τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου, ὁ Παῦλος ἐπιμένει. Καὶ ἄλλες ἐξηγήσεις θά δώση, προκειμένου νά μεταπίση, ἔστω καὶ λίγους, Ἰουδαίους. Θά μιλήση σπὴ συνέχεια προσεκτικά. Θά ἐπαινέση τοὺς Ἰουδαίους γιὰ ὅσα ἐν ἀγνοίᾳ ἢ πᾶνω στό ζῆλο τους ἔκαναν, χωρὶς ὅμως καὶ νά τοὺς δώση τὴν «εὐλογία» νά παραμείνουν στά «ἀρχαῖα» καὶ ἑλληνῆ.

• Πόθος διακαὴς γιὰ τὴ σωτηρία τους. «*Ἡ μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας*» (στ. 1). Ἡ καρδιά τοῦ Παύλου μία ἐπιθυμία εἶχε: Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι νά γνωρίσουν τὸν Ἰησοῦ Χριστό. Ἡ ἐπιθυμία αὐτὴ ἦταν καὶ πόνος καὶ πόθος καὶ πάθος. Πονοῦσε σάν ἔβλεπε ἀνθρώπους πού δέν γνωρίζουν τὸν Χριστό. Πονοῦσε, ὅπως πονάει κανεὶς, σάν βλέπη διψασμένους νά πεθαίνουν ἀπὸ τὴ δίψα, διότι δέν τοὺς ἔδειξε κάποιος τὴν πηγὴ, πού λίγο πιο πέρα τρέχει. Πονοῦσε, ὅπως πονάει ἡ μητέρα τίς ὥρες τοῦ τοκετοῦ. Ὅλες οἱ ὥρες καὶ οἱ ἡμέρες τῆς ἱεραποστολικῆς ζωῆς τοῦ Παύλου ἦσαν «ἐπίτοκες» (Γαλ. δ' 19). Πονοῦσε, γι' αὐτὸ ποθοῦσε τὴ σωτηρία καὶ τῶν Ἰουδαίων. Ποθοῦσε, λαχταροῦσε, γι' αὐτὸ μέ πάθος ἔτρεχε καὶ κήρυττε. Αὐτὴ ἡ συνοχὴ τῆς καρδίας τοῦ Παύλου ὀνομάζεται «*εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας*» (στ. 1).

• Δέσις ἐκτενής. Ὁ πόθος, ἡ θερμὴ ἀγάπη, συνοδεύεται ἀπὸ δέσι, ἀπὸ προσευχὴ πρὸς τὸν Κύριο. Ὅσα ἐμεῖς δέν μπορούμε νά πετύχουμε, τὰ κατορθώνει Ἐκεῖνος, ὁ παντοδύναμος Θεός, «*ὅστις θέλει πάντας ἀνθρώπους σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἔλθεῖν*» (Α' Τιμ. β' 4). Ἀλλὰ καὶ ὅσα ἐμεῖς πετυχαίνουμε, πάλι μέ τὴν προσευχὴ τὰ πετυχαίνουμε. Ἱεραποστολὴ χωρὶς προσευχὴ εἶναι σπορά χωρὶς πότισμα. Κατὰ τὴ θεία Λειτουργία ὁ πρεσβύτερος ἢ ὁ διάκονος ἀπευθύνει τὰ λεγόμενα «*εἰρηνικά*». Δέεται «*ὕπερ*», γιὰ διάφορα αἰτήματα, γιὰ ποικίλες ἀνάγκες, γιὰ συγκεκριμένες κατηγορίες ἀνθρώπων. Ὁ διάκονος τοῦ Θεοῦ καὶ λειτουργὸς τοῦ Εὐαγγελίου Παῦλος δέεται ἐκτενῶς «*ὕπερ τοῦ Ἰσραὴλ*», «*ὕπερ τῆς σωτηρίας*». Λέει ὁ

ἱερός Χρυσόστομος σχετικὰ μέ τὸ συνδυασμὸ ἀγῶνος καὶ προσευχῆς: «*Πολλὴν καὶ τὴν σπουδὴν ποιεῖται καὶ τὴν εὐχὴν*» (Ε.Π.Ε. 17,324).

Πολλές φορές, ἐνῶ πιστεύουμε σπὴ μοναδικὴ σωτηρία διὰ τοῦ Χριστοῦ, δείχνουμε σάν ν' ἀποκλείουμε ὠρισμένες κατηγορίες καὶ ὠρισμένους λαοὺς ἀπ' αὐτὴν. Γιὰ τὸν Παῦλο οἱ Ἰουδαῖοι εἶχαν καταστῆ οἱ χειρότεροι ἐχθροί. Ὅπου πήγαινε, τὸν ἔβριζαν, τὸν ἔδιωχναν, τὸν λιθοβολοῦσαν, τὸν κακοποιοῦσαν. Παρ' ὅλα αὐτὰ δέν τοὺς εἶχε βγάλει ἀπὸ τὸν κύκλο τῆς «εὐδοκίας», ἀπὸ τὴν καρδιά του, πού ἦταν καρδιά πανανθρώπινης ἀγάπης. Ἐχομε τὴ δύναμι νά προσευχώμεθα ὑπὲρ πάντων; Ἡ δέσις μας καὶ «*ὕπερ τοῦ Ἰσραὴλ (ὕπερ τῶν Τούρκων π.κ.) ἐστὶν εἰς σωτηρίαν*»; Ἄν δέν διαθέτουμε τὸν ἱεραποστολικὸ πόθο τοῦ Παύλου, πού ἦταν ἀπόστολος χωρὶς σύνορα, τουλάχιστον δεόμεθα ἐκτενῶς καὶ μέ πίστι «*ὕπερ τῆς σωτηρίας τοῦ σύμπαντος κόσμου*»;

Δέν ἀρκεῖ ὁ ζῆλος (στ. 2)

Ἐπιθυμεῖ ὁ ἀπόστολος Παῦλος τὴ σωτηρία καὶ γιὰ τοὺς Ἰουδαίους γιὰ πολλοὺς λόγους. Καὶ διότι καὶ αὐτοὶ σάν ἄνθρωποι βρίσκονται σπὴν ἀγκάλῃ τῆς ἀγάπης τοῦ Ἐσταυρωμένου Λυτρωτοῦ ὄλου τοῦ κόσμου. Καὶ διότι ἦσαν συμπατριῶτες του καὶ λόγοι ἰδιαίτερα συναίσθηματικοὶ κινούσαν τὸ ἐνδιαφέρον του γι' αὐτούς. Καὶ διότι ἦταν κρῖμα νά πάη καμμένος ὁ θρησκευτικὸς τους ζῆλος.

Μιλᾷει γιὰ ζῆλο στὸν ἐπόμενο στίχο. «*Μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖς, ὅτι ζῆλον Θεοῦ ἔχουσιν, ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν*» (στ. 2). Δηλαδή: Βεβαιώνω γιὰ τοὺς Ἰσραηλίτες, ὅτι ἔχουν ζῆλο Θεοῦ, ἀλλ' ὄχι μέ ἐπίγνωσι.

• Πρόκειται γιὰ θρησκευτικὸ ζῆλο. Ὑπάρχει καὶ ζῆλος κοσμικὸς καὶ ἁμαρτωλός, πού ἰσοδυναμεῖ μέ τὴ ζήλεια, μέ τὸ φθόνο, καὶ ὀδηγεῖ σὲ φιλονεικίες (Ἰακ. γ' 14).

• Ὑπάρχει καὶ ζῆλος κοσμικὸς καὶ αἰσχρὸς, πού ἰσοδυναμεῖ μέ φουντωμένη ἐπιθυμία γιὰ σαρκικὲς ἡδονές ἢ γιὰ πλοῦτη.

• Ὑπάρχει καὶ ζῆλος θρησκευτικὸς, πού ἰσοδυναμεῖ μέ φανατισμὸ. Ἦξερε ἀπὸ τέτοιο ζῆλο ὁ Παῦλος, ἀφοῦ καὶ αὐτὸς κάποτε βρισκόταν παθιασμένος ἀπ' αὐτόν. Ἦταν πιστὸς Ἰσραηλίτης, διδάσκαλος τοῦ νόμου, φαρισαῖος, τηρητὴς

του νόμου. Μπορεί ο θρησκευτικός του ζήλος να τον είχε σπρώξει σε έγκλήματα κατά των χριστιανών, ἀλλ' ἡ ἀρχή του ζήλου αὐτοῦ ἦταν καθαρή. Δέν εἶχε ἰδιοτέλεια. Δέν εἶχε τί θρησκεία ὁ Παῦλος οὔτε γιά πλουτισμό, οὔτε γιά ἐπιδεικτικότητα. Παραδομένος ἄνευ ὄρων στό θρησκευτικό ζῆλο, ἦταν ἕνας ἀγνός Ἰσραηλίτης. Τά ἐλατήρια του ἦσαν ἀγνά. Οἱ πράξεις του κακές. Ἐλαφρυντικό ἡ ἄγνοια. Ἐξομολογούμενος, τρόπον πινά, λέγει, ὅτι ἦταν «κατά ζῆλον διώκων τήν ἐκκλησίαν, κατά δικαιοσύνην τήν ἐν τῷ νόμῳ γενόμενος ἄμεμπτος» (Φίλιπ. γ' 6).

Νά γιατί μέ συμπάθεια βλέπει τήν περίπτωση καί ἄλλων Ἰσραηλιτῶν, πού χαρακτηρίζονταν ἀπό θρησκευτικό ζῆλο. Δίνει τήν προσωπική του μαρτυρία, τήν προσωπική του βεβαίωση στήν ἀγνότητα τῶν προθέσεων. «*Μαρτυρῶ γάρ αὐτοῖς, ὅτι ζῆλον Θεοῦ ἔχουσιν*» (στ. 2).

● Δέν δικαιολογεῖ τίς ἐνέργειες αὐτοῦ τοῦ ζήλου, οὔτε τά ἀποτελέσματά τους. Ὅπως δέν δικαιολογοῦσε καί τίς δικές του πράξεις πάνω στό θρησκευτικό φανατισμό. Ἄλλ' ἐνῶ στήν πραγματικότητα πρόκειται περί φανατισμοῦ, μαλακώνει τόν λόγο, καί μιλάει γιά ζῆλο.

● Δέν ἀπορρίπτει τελείως τό θρησκευτικό ζῆλο, ἀλλά θέλει νά τόν μπολιάσει. Ἄν παραμείνῃ ἀμπόλιαστος, θά προκαλέσῃ κακό. Σέ φοβερὰ ἐγκλήματα ἔχει γίνει πρόξενος ὁ ἀρρωστημένος, ὁ σατανικός θρησκευτικός φανατισμός. Στίς περιπτώσεις κακοποιήσεως χριστιανῶν ἀπό Ἰουδαίους, ἰσχύει ἐκεῖνο, πού λέει ἡ Γραφή γιά τούς Φαρισαίους καί Σαδδουκαίους, πού κακοποίησαν τούς Ἀποστόλους: «*Ἐπλήσθησαν ζήλου*» (Πράξ. ε' 17).

● Δέν θέλει ὁ Παῦλος νά παραμείνουν σ' ἕνα ἀπλό θρησκευτικό ζῆλο οἱ συμπατριῶτες του. Τά ἴδια καύσιμα ἔχει καί τό καράβι τῶν πειρατῶν καί τό καράβι τό ἐπιβατηγό ἡ ναυαγιστικό. Στό πρῶτο ὅμως τά καύσιμα χρησιμοποιοῦνται γιά ἐγκληματικούς σκοπούς, ἐνῶ στό δεύτερο γιά μεταφορικούς καί σωστικούς. Καίγεται μία καρδιά ἀπό ἱερό ζῆλο. Τό γεγονός αὐτό καθ' ἑαυτό δέν λέει τίποτε γιά τή σωτηρία. Μπορεῖ ὁ ζῆλος αὐτός νά ἐκφραστῆ ὡς θρησκευτικό πείσμα καί ἱμπεριαλισμό, ἀλλά μπορεῖ νά μετατραπῆ σέ κίνημα ἱεραποστολή σωτηρίας.

● Ὁ ζῆλος εἶναι κάποτε καλή ὑποδομή γιά τήν οἰκοδομή τῆς σωτηρίας. Ἐνα κανάλι μπορεῖ νά χρησιμοποιηθῆ γιά τή μεταφορά ἀκαθάρτων

λημμάτων, ἀλλά μπορεῖ νά χρησιμοποιηθῆ καί γιά ἄρδευσι πεδιάδας μέ ὠφέλιμο νερό. Ἐνα κανάλι εἶναι ὁ ζῆλος. Στήν περίπτωση τοῦ Παύλου ἦλθε ἡ ὥρα, πού καθαρίστηκε καί πλημύρισε ἀπό τή χάρι τοῦ Θεοῦ. Καί τότε ἄρδεύτηκε ὅλη ἡ οἰκουμένη.

Δέν ἀρκεῖ, λοιπόν, ὁ θρησκευτικός ζῆλος. Πρέπει αὐτός ὁ ζῆλος νά εἶναι «*καί ἐπίγνωσις*» (στ. 2). Νά ξέρουν καλά οἱ θρησκευόμενοι τήν ἀλήθεια πού ὑποστηρίζουν. Νά ἔχουν συναίσθησι τῆς δικῆς τους ἀδυναμίας. Νά ἔχουν συνείδησι, ὅτι εἶναι ὄργανα τοῦ Θεοῦ. Νά γνωρίζουν, ὅτι διακονοῦν τόν Θεό τῆς ἀγάπης, πού δέν ἐξοντώνει, ἀλλά καλεῖ σέ σωτηρία.

Σωτηρία ἰδιωτική; (στ. 3)

Καλοῦνται ὅλοι στή σωτηρία, ἀλλά δέν κατασκευάζουν μόνοι τους τή σωτηρία. Ἡ σωτηρία ἀφορᾷ στόν ἄνθρωπο, ἀλλά ξεκινᾷ ἀπό τόν Θεό. Γιά νά δικαιωθῆ, δηλαδή, νά σωθῆ, ἕνας ἄνθρωπος, πρέπει νά εἶναι ἄμεμπτος, ἀναμάρτητος. Ἄλλ' ἀναμάρτητος στή γῆ δέν ὑπάρχει, ὅσο ἐπεικῆς κι ἄν εἶναι ὁ ἠθικός νόμος, πού τόν κρίνει. Ἐπομένως ἀποκλείεται ὁ δρόμος τῆς αὐτοσωτηρίας.

Ἐδῶ ἔγκειται ἡ λανθασμένη ἀντίληψις περί θρησκευτικῆς ζωῆς. Νομίζουν πολλοί, ὅτι μέ τίς πολλές θρησκευτικές πράξεις πού τελοῦν θά κερδίσουν, κατά λόγο δικαιοσύνης, τή δικαίωσι (σωτηρία). «*Εἶμαι τόσο προσκολλημένος στή θρησκεία! Ἄν ἐγώ δέν σωθῶ, τότε ποιός θά σωθῆ;*». Παρουσιάζουμε τόν Θεό... ὀφειλέτη! Καί μόνο; Κάποτε νομίζουμε, ὅτι κάνουμε καί παραπάνω ἀπό ὅσα πρέπει. Δηλαδή, σάν νά πρέπει ὁ Θεός νά μᾶς δώσῃ καί... τά ρέστα!

Τά καλά ἔργα, εἴτε εἶναι ἔργα λατρείας, εἴτε ἔργα φιλανθρωπίας, εἶναι δικές μας ὀφειλές γιά τή σωτηρία, πού χαριστικά, δωρεάν μᾶς δίνει ὁ Θεός. Δέν ἐξαγοράζουν τή σωτηρία. Τήν ἀντίληψι αὐτή ἀντιμετωπίζει στόν ἐπόμενο στίχο ὁ ἀπόστολος Παῦλος. «*Ἄγνοοῦντες γάρ τήν τοῦ Θεοῦ δικαιοσύνην καί τήν ἰδίαν δικαιοσύνην ζητοῦντες στήσαι, τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ Θεοῦ οὐκ ὑπετάγησαν*» (στ. 3). Δηλαδή: Ἀπορρίπτουν τή δικαίωσι πού χαρίζει ὁ Θεός καί θέλουν νά δικαιωθοῦν μόνοι τους. Δέν δέχονται ἐκούσια τή δικαίωσι πού δίνει ὁ Θεός.

Δ.Γ.Α.

Ἐλεύθεροι ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΙ

Τό εύκολο καί τό δύσκολο

Γιά τόν ἐντυπωσιασμό τῶν ματιῶν μας, ἡ θεραπεία σώματος φαντάζει δυσκολώτερη, ἐνῶ ἡ ἀφεσις ἀμαρτιῶν εύκολώτερη. Τό πρῶτο τό βλέπουμε, τό δεύτερο εἶναι ἀόρατο. Καί ὁμοίως πρῶτο ὁ Χριστός ἔβαλε τό δεύτερο, τήν ἀφεσι τῶν ἀμαρτιῶν. «Ζητεῖτε πρῶτον τήν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ...» (Ματθ. στ' 33). Εἶδε μπροστά Του ἄνθρωπον πληγωμένο, καί στό σῶμα καί στήν ψυχή, παραλυτικόν. Ξεκινᾷ ἀπό τό δεύτερο: «Ἀφέωνται σοι αἱ ἀμαρτίαι σου» (Μάρκ. β' 5).

- 1. Ὁ Χριστός ξεκινᾷ ἀπό τή ρίζα. Ρίζα κάθε κακοῦ εἶναι ἡ ἀμαρτία. «Τά ὀψώνια τῆς ἀμαρτίας θάνατος» (Ρωμ. στ' 23). Πρῶτα λοιπόν θά ξεριζώσῃ τήν ἀμαρτία ὁ Χριστός καί ὕστερα θά διορθώσῃ τίς συνέπειες τῆς ἀμαρτίας. Πρῶτα τήν ψυχή τοῦ παραλυτικοῦ θεραπεύει μέ τήν ἀφεσι, καί ὕστερα χαρίζει τήν υγεία τοῦ σώματος.

- 2. Εἶναι φρικτότερη ἡ ἀμαρτία ἀπό τήν ἀρρώστια. Ἄν ἡ ἀμαρτία ἐξαλειφθῇ, ἡ ψυχή θά ζῇ αἰώνια στή βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ἄν τό σῶμα γιατρευθῇ καί ἡ ψυχή παραμένῃ πληγωμένη, τότε καί ἡ ψυχή θά σύρῃ τό σῶμα στήν ἀπώλεια. «Τί ὠφελήσει ἄνθρωπον ἐάν κερδήσῃ τόν κόσμον ὅλον καί ζημιωθῇ τήν ψυχήν αὐτοῦ;» (Μαρκ. η' 36).

- Τό μικρό καί τό μεγάλο. Τό εύκολο καί τό δύσκολο. Τό εύκολο. Μπορεῖ νά θεωρηθῇ δύσκολο τό ν' ἀκούσης, τό νά διαβάσης ἢ τό νά πᾶς σέ μία σύναξι γιά τόν Χριστό. Τό δύσκολο εἶναι ἄλλο. Ἡ ἔμπρακτο ἀγάπη.

- Ὁ Χριστός δέν εἶναι μόνο ἀκοή

καί θέαμα. Εἶναι κυρίως ἀκολουθία. «Σοί ἀκολουθεῖ μοι» (Ματθ. η' 22). Ὅταν κάλεσε τούς μαθητές Του, τό πρῶτο πού τούς εἶπε δέν ἀφοροῦσε στά αὐτιά καί στά μάτια. Ἀφοροῦσε στήν καρδιά καί στήν ἐλεύθερη ἐπιλογή. Δέν τούς εἶπε: «Ἐλάτε νά μέ ἀκούσετε! Ἐλάτε νά δῆτε τά θαύματά μου». Τούς εἶπε: «Ἀκολουθεῖ μοι». Καί φυσικά ὅποιος ἀκολουθεῖ τόν Χριστό, αὐτός καί Τόν ἀκούει. Ὅποιος Τόν ἀκολουθεῖ, αὐτός καί Τόν βλέπει. Ὅποιος Τόν ἀκολουθεῖ, αὐτός καί Τόν διαβάσει. Ἀλλά τό πρῶτο εἶναι ν' ἀκολουθῆς τόν Χριστό.

- Καί τί κάνει ὅποιος ἀκολουθεῖ τόν Χριστό; Κάνει τό δυσκολώτερο: Εἶναι αὐτό πού ἔκαναν καί οἱ τέσσερις τοῦ Εὐαγγελίου. Ἐκαναν ὅ,τι ἔκανε ὁ Χριστός, σέ μικρογραφία φυσικά. Ὁ Χριστός εἶναι «ὁ αἶρων τῆς ἀμαρτίας τοῦ κόσμου» (Ἰωάν. α' 29). Καί οἱ τέσσερις ἔγιναν οἱ αἶροντες. «Ἐρχονται πρὸς τόν Ἰησοῦν παραλυτικόν φέροντες αἰρόμενον ὑπό τεσσάρων» (Μάρκ. β' 3).

- Νά κάνουμε τό δυσκολώτερο: Τήν ἀγάπη. Νά φέρουμε κάποιον, πού εἶναι ἀκίνητος καί ἀσυγκίνητος, στόν Χριστό.

- Τό μικρό καί τό μεγάλο. Ποιό εἶναι τό εύκολο, ποιό τό δύσκολο; Καί αὐτό πού ἔκανε ὁ Χριστός, καί αὐτό πού ἔκαναν τελικά καί οἱ ἀκροατές Του. Φυσικά γιά τόν Χριστό αὐτά πού ἔκανε εἶναι εύκολώτατα. Τί ἔκανε; Ἐδειξε τήν Θεότητα Του. Ὅχι μέ τό «ἀφέωνται σοι αἱ ἀμαρτίαι σου». Ὁ λόγος Του αὐτός εἶναι σπουδαία ἀπόδειξις τῆς Θεότητάς Του, μά δέν τόν ἔβλεπαν. Τά ἄλλα δύο τά εἶδαν ὅσοι εἶχαν μάτια πνευματικά.

- Ἐκανε πνευματικό καρδιογράφημα τῆς νεανικῆς ζωῆς τοῦ παραλυτι-

κοῦ. Καί εἶδε, ὅτι ἀπό τίς καταχρήσεις τῆς νεότητος εἶχε παραλύσει. Ἔκανε ὑστερα πνευματικό *έγκεφαλογράφημα*. Κατέγραψε τίς σκέψεις τῶν φαρισαίων. «Ἐπιγνοῦς ὁ Ἰησοῦς εἶπε: *Τί διαλογίζεσθε;*» (Μάρκ. β' 8).

• Ἀλλά τά θαύματα τοῦ Χριστοῦ δέν προσφέρουν τίποτε στόν Χριστό. Ὅσο εὐκόλο εἶναι στόν ἥλιο νά ρίχνη μία ἀκτίνα του στή γῆ, τόσο καί ἀπείρως εὐκολώτερο εἶναι γιά τόν Χριστό νά φανερώνη τήν Θεότητά Του.

• Γιά τούς ἀνθρώπους, γιά τούς ἀκροατές τοῦ κηρύγματος τῆς Καπερναοῦμ, τρία τά μεγάλα θαύματα πού ἔγιναν: *Σύγκρισις - ἔκστασις - δοξολογία*.

• Σύγκρισις: «*Οὐδέποτε οὕτως εἶδομεν*» (Μάρκ. β' 12). Ποτέ, μά ποτέ, κανένας δέν μᾶς φανέρωσε τόσο καταπληκτικά, ὅσο ὁ Ἰησοῦς.

• Ἐκστασις: «*Ἐξίσταντο πάντες*». (Μάρκ. β' 12). Πώ, πώ! Τί εἶναι αὐτά πού ζοῦμε κοντά Του;

• Δοξολογία: «*Ἐδόξαζον τόν Θεόν*» (Μάρκ. β' 12).

• Γιά ὅλα, μικρά καί μεγάλα, «*Δόξα Σοι, Κύριε, δόξα Σοι...*».

Ἡ συναίνεσις ἢ βιασμοί

Ἦ ελάτες εὔρισκε ὁ ἀνθρωποφάγος. Ὀνομάζουμε ἀνθρωποφάγο τόν σεσημασμένο «*μαστρωπό*», διότι κατέστρεψε σιγά-σιγά ἕνα 12χρονο κορίτσι. Τό βίαζε ὁ ἴδιος καί στή συνέχεια τό «πρόσφερε» ὡς τραγικό θῦμα σέ ἀπανθρώπους «φίλους» του γιά νά *τό βιάζουν* κατ' ἑξακολούθησι.

Ἦρθε ἡ ὥρα τῆς δίκης, πού πρέπει ἐντός τοῦ Μαρτίου νά περατωθῆ, διότι τελειώνει ὁ χρόνος προφυλάκισης τοῦ φρικαλέου δράστη, ὅποτε ὁ κίνδυνος νά ξαναπαράδοθῆ στήν κοινωνία ἐλεύθερος εἶναι ἄμεσος.

• Τό πλέον ἐξωφρενικό στήν ὑπόθεσι εἶναι ἡ πρότασις τῆς *εἰσαγγελέως* στό δι-

καστήριο νά προτείνῃ τήν *ἀθώωσι* τοῦ ἐπαγγελματία «πορνοβοσκοῦ» γιά τό ἔγκλημα τοῦ βιασμοῦ 12χρονου κοριτσιοῦ. Τό κύριο ἐπιχείρημα τῆς κ. εἰσαγγελέως: Οἱ βίαιες σεξουαλικές πράξεις τοῦ ἀκατονομάστου δράστη γίνονται μέ τήν... συναίνεσι τοῦ μικροῦ κοριτσιοῦ!!!

Ἦν εἶναι δυνατόν ἡ ἡλικία τῶν δώδεκα ἐτῶν νά θεωρῆται... ὄριμος χρόνος γιά συναίνεσι πορνείας καί ἄλλων βιαιοτήτων!

Βεβαίως ξεσηκώθηκαν πολλοί, κυρίως ἀπό τόν νομικό κόσμο, καί κατήγγειλαν τήν ἀπόφασιν τῆς εἰσαγγελέως.

• Τό πρόβλημα βεβαίως δέν εἶναι τά 12 ἢ τά 13 ἢ τά 15 χρόνια, προκειμένου νά τελεῖται βιασμός καί ὠλοκληρωμένη σεξουαλική πράξις. Τό πρόβλημα εἶναι ὅτι τό *ἄνθος τῆς παρθενίας* καί τῆς ἀγνότητος τσαλαπατᾶται ἀπό βρωμερούς τύπους.

• Τήν τρυφερή παιδική καί ἐφηβική ἡλικία τήν περιθρυκῶνουν καί κοσμικοί νόμοι. Ἀλλά μέ ἐκφύλους τύπους ἀπό τήν μιά μεριά καί μέ ἑξαλλες καί προκλητικές ἐμφανίσεις τῶν κοριτσιῶν ἀπό τήν ἄλλη, φρένο στή διάπραξι αἰσχροῦν καί βιαιῶν παρενοχλήσεων δέν μπορεῖ νά μπῆ.

Τά παιδιά, καί ἰδίως τά κορίτσια, εὐκόλα *σύρονται, παρασύρονται καί διασύρονται*. Τό δειντράκι τό προστατεύουμε καί ἀπό ἀνέμους (μέ γερά ὑποστηλώματα) καί ἀπό ἐπιθέσεις ἀγρίων ζῶων (μέ σχετική περίφραξι).

—Γονεῖς! Προστατεύστε τά λουλούδια σας, τά παιδιά σας. Ἀγριογούρουνα ὀρμῶν καί τά τσαλαπατοῦν. Ἀγέρες βρωμεροί φυσοῦν καί τά μαδᾶνε!

• Σωστά ἔγραφε ξένος σπουδαῖος φίλος τῶν παιδιῶν καί τῆς ἀγνότητος: «*Γιά ὅλα ὑπάρχουν νόμοι προστασίας, ἀκόμη καί γιά τά παγκάκια του κήπου καί τά πλακάκια τοῦ δρόμου. Μόνο γιά τήν ἀγνότητα τῶν παιδιῶν καί τῶν νέων δέν ὑπάρχουν νόμοι προστασίας*».

Θά προσθέταμε: Νόμοι γιά τό τελικό γκρέμισμα τῆς οικογένειας ἔχουν θεσμοθετηθῆ. «*Δρυσός πεσοῦσης, οικογενείας πεσοῦσης, πᾶς Μίχος ξυλεύεται...*».

Γιατί; Αὐτός ἔχει γένος;

Πὸν πείραξαν τὸν κ. Κασελάκη! Οἱ **τουαλέτες** τοῦ στρατοῦ. Βρέθηκε στρατευμένος. Ὅχι βέβαια ἐπιστρατευμένος, ὅπως ὅλα τὰ παιδιά τῆς Ἑλλάδος, πού ὑπηρετοῦν κανονικά τὴ θητεία τους. Γιὰ τὸν κ. Κασελάκη θὰ ἰσχύη καὶ γιὰ τὴ στρατευσί του τὸ «ἦλθε, εἶδε καὶ ἀπήλθε». Μόλις καὶ μετὰ βίας γιὰ 15 μέρες φόρεσε στὴ Θήβα τὸ χακί. Μποροῦμε νὰ προσθέσουμε καὶ τίς 5 μέρες... ἄδεια! Στὶς 20 πάντως μέρες πῆρε ἀπολυτήριο!

Ἐκεῖνο πού τὸν πείραξε στὸ στρατόπεδο ἦσαν οἱ τουαλέτες!!! Λέει τὸ σχετικὸ ρεπορτάζ:

«*Πρότεινε οἱ τουαλέτες, πού ἡ στρατιωτικὴ “ἀργκό” τίς ἔχει καθιερώσει ὡς “Καλλιόπη”, νὰ μετονομαστοῦν. Νὰ ἀλλάξει τὸ γένος καὶ νὰ γίνῃ “ὁ Καλλιόπος”.* Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΥΡΙΖΑ μᾶλλον εἶχε στὸ μυαλό του κάτι διαφορετικὸ, καθὼς πρότεινε ὡς ὀνομασία τὸ “Κούλης”. Ὁ κ. Κασελάκης θεώρησε σεξιστικὴ τὴ μέχρι τώρα ὀνομασία τοῦ ἀποχωρητηρίου» («Καθημερινή», 20.3.24).

• Τὸν πείραξε τὸ θηλυκὸ γένους λαϊκὸ ὄνομα τῆς τουαλέτας; Ὁ ἴδιος ἔχει γένος; Τί εἶναι; Θηλυκός; Ἀρσενικός; Οὐδέ-

τερος; Βέβαια οἱ τουαλέτες τοῦ Στρατοῦ δὲν μποροῦν νὰ συγκριθοῦν μέ τὰ ὑπερπολυτελῆ «μπάνια» τοῦ **παλατιοῦ**, πού ἐσχάτως ἀγόρασε γιὰ τὸν ἑαυτό του στὴν πύρινη πανάκριβη συννοικία τῶν Ἀθηνῶν καταβάλλοντας τὸ ποσό τῶν 1.500.000 εὐρώ!!! Βλέπετε, καὶ οἱ ἀκαθαρσίες θέλουν πολυτέλεια!

• Ὅσο γιὰ τὸ στρατό, καλὸ εἶναι νὰ μὴ προβαίη σὲ προτάσεις ὁ **ὁμοφυλόφιλος κ. Κασελάκης**. Ποτὲ ὁμοφυλόφιλοι δὲν ἦσαν πατριῶτες, ἄντρες μέ... ἀντρισμός! Ποτὲ δὲν ἀγωνίστηκαν γιὰ τὴν πατρίδα! Ὅσοι πῆγαμε στὸ στρατό, θυμόμαστε, πὼς τὴν ἴδια μέρα πού παρουσιάζονταν μερικοί, ἔβγαιναν ἀπὸ τὴν πύλη ὡς ἀκατάλληλοι γιὰ τὸ στρατό. Ἦσαν τῆς ἴδιας «φυλῆς» μέ τὸν κ. Κασελάκη!

• Θὰ ρωτήστε, πὼς τὸν κ. Κασελάκη, αὐτοδιαφημιζόμενο ὡς ὁμοφυλόφιλο καὶ «παντρεμένο» μέ... ὁμόφυλο ἀρσενικό, τὸν δέχτηκαν, ἔστω καὶ γιὰ 20 μέρες στὸ στρατό; Μὰ ὁ κ. Κασελάκης ὡς μέλλον κυβερνήτης τοῦ τόπου (ἔτσι ὀνειρεύεται), ἔμμεσα ἔχει ἐξαγγείλει τὴ διάλυσι τοῦ στρατοῦ, τὴν κατάργησι τῆς στρατιωτικῆς θητείας, τὴν ἀδιαφορία γιὰ τὴν ὑπεράσπισι τῆς Πατρίδας καὶ τὴν ἐθνικὴ ἀσφάλεια!

• Ἄς μᾶς πῆ τέλος ὁ κ. Κασελάκης, πὼς ὀνομάζει τὴν «Καλλιόπη», τὸ εἰδικὸ ἀποχωρητήριο, γιὰ τὸ τρίτο μέλος τῆς ὁμοφυλοφιλικῆς του οἰκογένειας, γιὰ τὸ ἀγαπητὸ του παιδί, γιὰ τὸν... σκύλο του!

Βρέ, πού φτάσαμε; Νὰ ἀσχολούμαστε καὶ μέ τὸ ὄνομα τῆς «Καλλιόπης»!

Βάπτισμα ἢ κωμωδία;

Πά ὅρια ἀνάμεσα στὶς ἐκφράσεις τῶν Μυστηρίων καὶ τὴν ἀπαράδεκτη «μαγικὴ ἀναγκαιότητα» ἔχουν χαθῆ πρό πολλοῦ. Ἡ ἰδιωτικότητα «διέλυσε» τὴν Ἐκκλησία μέ τὸν δικαιοματισμὸ καὶ τὴν ἀτομικὴ συμμετοχὴ στὸ γενικὸ καὶ «κοινὸ» Μυστήριο, πού ἔγινε τῆ ἀνοχῆ τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως. Βαπτίζει ὅποιος θέλει, ὅποτε θέλει, ὅταν θέλει, δικαιοματικά.

ΙΩΑΝΝΗΣ ὁ ΒΑΠΤΙΣΤΗΣ	Κωδικός 01-1323
ΜΗΝΙΑΙΟ ΟΡΘΟΔΟΞΟ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ	
Ἰδιοκτήτης: Σύλλογος «Ἰωάννης ὁ Βαπτιστής»	
Ἐπιμελητής: Ἄγγελ. Μπότζιου	
Χριστοκοπίδου 12 - 105 54 - Ἀθήνα	
www.ioannisvaptistis.gr	
Τηλέφωνα: 2103212713 & 2109765440	
e-mail: info@ioannisvaptistis.gr	
Ἐπιμελητής Τυπογραφείου:	
B. Μπουζάλας. 25 Μαρτίου 124, Περιστέρη	
Ἐτησίαν συνδρομή:	
Ἐσωτερικοῦ 10 €. Κύπρου 20 €.	
Ἐξωτερ.: Εὐρώπης 20 €. Ἀμερικῆς: δολ. 25.	
Καναδᾶ καὶ Αὐστραλίας: δολάρια 30.	
Ἐπιταγές καὶ ἐπιστολές:	
Περιοδικὸ «Βαπτιστής»	
Χριστοκοπίδου 12, 105 54, Ἀθήνα.	

Ἐν ἀγνοίᾳ τῆς Ἐκκλησίας - τῶν μελῶν τῆς Ἐνορίας.

... Οὔτε γι' αὐτό τό πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ δέν ὑπάρχει στους περισσότερους σαφῆς πίστη ἀποδοχῆς τοῦ Κυρίου τῆς ζωῆς μας καί Θεοῦ Πατέρα, τοῦ ὁποῖου τό θέλημα νά εἶναι ρυθμιστικό τῆς σκέψης, τῶν κριτηρίων καί τοῦ χρόνου τῆς καθημερινῆς ζωῆς καί τῆς προσδοκίας τῶν μετὰ τά παρόντα.

Ἡ παράδοση, ἀντί παρουσίας καί πρότασης ζωῆς, ἔχει καταστήσει στάχτη ἀπό τή φωτιά τοῦ παρελθόντος. Καί ὅλοι ξέρουμε, ὅτι στή στάχτη τίποτε δέν φυτρώνει. Γι' αὐτό καί ἔγινε (ἢ στάχτη) συμβολισμός μετανοίας, ἢ ὁποία (μετάνοια) ἐγκαταλείπει τό παρελθόν γιά νά «ἀνάψη καινούργια φωτιά»!

Ἐμεῖς μένοντας χωμένοι στίς στάχτες ἀγνοοῦμε τά αὐτονόητα, ὅτι ὁ νηπιοβαπτισμός δέν εἶναι κάτι πού εἶναι καλό νά πέρεις... Ἀλλά εἶναι δεδομένα συνθηκῶν ζωῆς ἀνάμεσα σέ δύο γονεῖς (οἱ ὅποιοι θεοτοί ἐξ υἰοθεσίας, ἑτεροθαλεῖς...) πού πιστεύουν στόν Χριστό, θεωροῦν αὐτή τήν πίστη τό μεγαλύτερο καί οὐσιαστικώτερο γεγονός καί θέμα στή ζωή τους καί θέλουν νά τό κοινοποιήσουν καί νά τό κοινωνήσουν μέ τά ἀγαπημένα πρόσωπα τῶν παιδιῶν τους.

Καί ἐκεῖ πού κατ' οἰκονομίαν ἐπικρατεῖ νηπιοβαπτισμός ΔΕΝ ΓΙΝΕΤΑΙ νά ἀναρθεῖ ὁ ἀπαράβατος ὅρος τῆς πίστεως τῶν γονέων, πού ἐκφράζεται μέσα σέ συγκεκριμένη ἐνορία. Πῶς νά βαπτίσει ιερέας παιδιά ἀγνώστων καί ἀμετόχων στή ζωή τῆς ἐνορίας του; Ἐπί τῆ βάσει... αὐτοεπιβεβαιώσεων;

Τά παιδιά δέν τά βαπτίζουμε κατόπιν αἰτήματός τους, ἀλλ' ἐξ αἰτίας τῶν γονέων.

(ἀπό κείμενο τοῦ ἀρχιμ. Θεοδοσίου Μαρτζοῦχου)

Ὅσοι μποροῦν, ἄς στείλουν τά 10 εὐρώ καί γιά τό 2024

Οἱ φίλοι ἀναγνώστες ἄς στείλουν τή συνδρομή (10 εὐρώ) καί γιά τό ἔτος 2024.

● Στό λογαριασμό:

0026.0236.39.0100353548 EUROBANK.
IBAN: GR 7902602360000390100353548

● Στό λογαριασμό:

123002002008865 ALPHA BANK.
IBAN: GR 120140 1230 1230 0200 2008 865

● Ταχυδρομικά στή διεύθυνσι: «**Βαπτιστής**», **Χριστοκοπίδου 12, 10554, Ἀθήνα.**

● Τοῦ ἐξωτερικοῦ τό ἔμβασμα στό ὄνομα «**Βαπτιστής**» (χωρίς τή λέξι Περιοδικό).

Τηλ.: 2103212713 - 2103212107.

Προσφορά Ἑρμηνευτικῶν ἔργων



Προσφορά γιά τοὺς ἀναγνώστες τοῦ περιοδικοῦ μας. Προσφορά 10 τόμων.

● Οἱ 14 ἐπιστολές τοῦ Παύλου, οἱ ἑπτὰ Καθολικές, τό κατά Μάρκον εὐαγγέλιο, οἱ Πράξεις τῶν Ἀποστόλων,

ἔρμηνευμένα ἀπό τόν ἀρχιμ. Δανιήλ Ἀεράκη, σέ 10 τόμους καλλιτεχνικῆς βιβλιοδεσίας, ἀπό 200 εὐρώ, μόνο 120 εὐρώ. Ἡ προσφορά ἀποστέλλεται ἐπί ἀντικαταβολῆ. Παραγγελίες στά τηλέφωνα: 2103212713 καί 2109765440.